

301**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH**

z dnia 10 maja 1939 r.

o zwalczaniu raka ziemniaczanego.

Na podstawie art. 2, 3, 4, 8 i 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr 108, poz. 922) w brzmieniu ustalonym art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P.

Nr 67, poz. 622) i ustawą z dnia 16 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 131) oraz w związku z art. 1 śląskiej ustawy z dnia 19 listopada 1934 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. Śl. Nr 20, poz. 40) zarządzam co następuje:

§ 1. Ustanawia się obowiązek zwalczania raka ziemniaczanego (*Synchytrium endobioticum*, Perc).

§ 2. (1) Grunty, na których rosły ziemniaki dotknięte rakiem ziemniaczanym, uważane będą za zarażone rakiem ziemniaczanym, grunty zaś sąsiadujące z nimi — za grunty zagrożone.

(2) W każdym poszczególnym przypadku wystąpienia raka ziemniaczanego starosta — na wniosek stacji ochrony roślin izby rolniczej — określi granice obszaru gruntów zarażonych oraz gruntów zagrożonych.

(3) Gdy rak ziemniaczany zostanie na gruntach zarażonych zupełnie wyteplony, starosta — na wniosek stacji ochrony roślin izby rolniczej — stwierdzi, że grunty te przestały być zarażonymi, a grunty sąsiadujące z nimi — zagrożonymi.

§ 3. (1) Osoby, użytkujące grunty lub zarządzające gruntami, a także osoby, mające ziemniaki w swym władaniu, obowiązane są zgłosić zarządowi właściwej gminy każdy wypadek pojawienia się raka ziemniaczanego lub wystąpienia objawów, wzbudzających podejrzenie pojawienia się raka ziemniaczanego.

(2) Obowiązek zgłaszania istnieje także wówczas, gdy w latach następnych zauważono objawy raka ziemniaczanego ponownie na gruncie zarażonym.

(3) Zgłoszenie to powinno nastąpić przed upływem 48 godzin od chwili dostrzeżenia tych objawów.

(4) Jednocześnie ze zgłoszeniem osoby do tego obowiązane powinny bezpłatnie dostarczyć zarządowi gminy w szczelnym opakowaniu próbki ziemniaków w ilości niezbędnej do ich zbadania, nie przekraczającej 1 kg.

§ 4. (1) Przechowywanie ziemniaków, zebranych z gruntu zarażonego rakiem ziemniaczanym, powinno odbywać się w taki sposób, ażeby nie pozostawały one w styczności z ziemniakami, pochodzącymi z gruntu niezarażonego.

(2) Ziemniaków, zebranych z gruntu zarażonego rakiem ziemniaczanym, nie wolno używać do sadzenia, na pokarm zaś i paszę wolno je używać jedynie po ugotowaniu, uparowaniu lub upieczeniu.

(3) Wszelkie odpadki, pozostałe po użytkowaniu takich ziemniaków, powinny być spalone lub zakopane na głębokość przynajmniej 0,75 m.

§ 5. (1) Ziemniaków, zebranych z gruntu zarażonego rakiem ziemniaczanym, nie wolno płukać w wodach płynących, kanałach, rowach, stawach i jeziorach.

(2) Wodę użytą do płukania tych ziemniaków należy zlewać do specjalnego dołu głąbo-

kości przynajmniej 0,75 m, wykopanego w odległości nie mniejszej niż 5 m od studni, gnojowni oraz wymienionych wyżej wód; dół ten następnie powinien być odkażony.

(3) Woda, użyta do płukania ziemniaków w zakładach fabrycznych, w których przetwarzane są ziemniaki, pochodzące z gruntów, zarażonych rakiem ziemniaczanym, nie może być odprowadzana w ten sposób, aby spływała po powierzchni gruntów ornych.

§ 6. (1) Wszelkie odpadki, pozostałe na gruncie zarażonym rakiem ziemniaczanym po zbiorze ziemniaków z tego gruntu, powinny być na miejscu spalone lub zakopane na głębokość przynajmniej 0,75 m przed zaoraniem gruntu.

(2) W gospodarstwie, posiadającym grunty zarażone rakiem ziemniaczanym, nie wolno pozostawiać ziemniaków na gruntach nie zajętych w danym roku pod uprawę ziemniaków, jak również na podwórzach, drogach, miedzach, miejscach kopcowania ziemniaków itp. miejscach. Rośliny ziemniaków, pozostawionych wbrew powyższemu przepisowi w miejscach nie zajętych pod uprawę ziemniaków, powinny być wykopane i zniszczone do 15 lipca w sposób wskazany w ust. (1).

(3) Do 1 sierpnia powinny być usunięte z gruntów, zarażonych i zagrożonych rakiem ziemniaczanym, rośliny odmian ziemniaków nieodpornych na raka ziemniaczanego, powstałe przypadkowo w plantacjach ziemniaków odpornych na raka ziemniaczanego.

(4) Starosta może oznaczyć wcześniejszy termin wykonania tych czynności.

§ 7. Z gospodarstwa, w którym znajdują się grunty zarażone rakiem ziemniaczanym, nie wolno wynosić (wywozić) ziemniaków, ich odpadków, roślin okopowych i cebulowych, wszelkich roślin z korzeniami, chwastów, ziemi i nawozów naturalnych.

§ 8. (1) Ograniczenia, wynikające z przepisów §§ 4 do 7, obowiązują osoby interesowane już od chwili dostrzeżenia przez nie objawów, wzbudzających podejrzenie pojawienia się raka ziemniaczanego.

(2) Ograniczenia te tracą moc obowiązującą z chwilą otrzymania przez osoby interesowane zawiadomienia starosty, że rak ziemniaczany nie został stwierdzony lub że został już wyteplony.

§ 9. (1) Z obszaru, którego granice oznacza szczegółowo wojewoda na podstawie i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej, a który obejmuje grunt zarażony rakiem ziemniaczanym, sąsiadujące z nim grunty zagrożone (§ 2) oraz wszystkie dalsze grunty w promieniu od 5 do 15 km, licząc od

granicy obszaru gruntu zarażonego rakiem ziemniaczanym, nie wolno wnosić (wywozić) ziemniaków, wszelkich odpadków ziemniaków, a także chwastów, ziemi i nawozów naturalnych.

(2) Granice takiego obszaru ochronnego wojewoda oznaczy — według stopnia niebezpieczeństwa rozszerzenia raka ziemniaczanego — z uwzględnieniem warunków gospodarczych oraz granic naturalnych (rzeki, jeziora, lasy, wzgórze, błota itp.) bądź granic poszczególnych gmin, osiedli lub gospodarstw.

(3) Zakaz wynoszenia (wywożenia) nabiera mocy obowiązującej w terminie, który wojewoda ustali i poda do wiadomości publicznej jednocześnie z ustanowieniem obszaru ochronnego. Zakaz ten traci moc obowiązującą z chwilą podania przez wojewodę do wiadomości publicznej o zniesieniu obszaru ochronnego.

§ 10. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi względami gospodarczymi starosta może — na podstawie i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej — zezwalać na wyniesienie (wywiezienie):

1) z gospodarstwa, w którym znajdują się grunty zarażone rakiem ziemniaczanym — ziemniaków, roślin okopowych, cebulowych i innych roślin z korzeniami, pochodzących z gruntu niezarażonego;

2) z obszaru ochronnego (§ 9) — ziemniaków, pochodzących z gruntu niezarażonego — pod warunkiem dokonania tego z zastosowaniem się do wymagań określonych w zezwoleniu, a mających na celu uniknięcie rozszerzenia się raka ziemniaczanego.

§ 11. (1) Na gruntach zarażonych lub zagrożonych rakiem ziemniaczanym nie wolno uprawiać ziemniaków z wyjątkiem odmian uznanych przez Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego za odporne na raka ziemniaczanego.

(2) W przypadkach, gdy na gruntach zarażonych lub zagrożonych uprawa pewnych roślin, mogących być rozsadnikiem raka ziemniaczanego, grozi niebezpieczeństwem utrzymywania się lub szerzenia się raka ziemniaczanego, starosta może — na podstawie i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej — zabronić uprawy tych roślin, nie wyłączając ziemniaków odmian uznanych za odporne na raka ziemniaczanego.

(3) Starosta może nadto — na podstawie i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej:

1) zabronić niektórych sposobów postępowania z roślinami, których uprawa dozwolona jest na gruncie zarażonym lub zagrożonym rakiem ziemniaczanym, oraz niektórych sposobów użytkowania tych roślin;

2) nakazać usunięcie z gruntu zarażonego lub zagrożonego rakiem ziemniaczanym albo

zniszczenie roślin lub ich części, jeżeli rośliny te były zasadzone wbrew zakazowi, a uprawa ich grozi szczególnym niebezpieczeństwem utrzymywania się lub szerzenia się raka ziemniaczanego;

3) nakazać stosowanie urządzeń (ogrodzeń, przekopów, tablic ostrzegawczych itp.), mających na celu zapobieganie przenoszeniu przez ludzi i zwierzęta domowe zarazków raka ziemniaczanego z ziemią, pochodzącą z gruntu zarażonego.

§ 12. Na gruntach, na których wskutek zbyt częstej uprawy ziemniaków istnieje możliwość występowania raka ziemniaczanego, starosta może — na podstawie i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej — zabronić na określony przeciąg czasu uprawy ziemniaków bądź w ogóle, bądź tylko odmian nie uznanych przez Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego za odporne na raka ziemniaczanego.

§ 13. Posiadacze składów, piwnic oraz innych pomieszczeń, w których znajdowały się ziemniaki dotknięte rakiem ziemniaczanym, a także urządzeń i środków transportowych, narzędzi oraz innych przedmiotów, które pozostawały w styczności z takimi ziemniakami lub z ziemią pochodzącą z gruntu zarażonego, powinni pomieszczenia te i przedmioty odkazić niezwłocznie po usunięciu ziemniaków lub ziemi.

§ 14. (1) Jeżeli zastosowanie przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym ograniczeń, dotyczących użytkowania ziemniaków dotkniętych rakiem ziemniaczanym, sposobu ich oczyszczania lub obrotu nimi nie usuwa niebezpieczeństwa rozszerzenia się raka ziemniaczanego, starosta może — na podstawie i z powołaniem się na wskazania stacji ochrony roślin izby rolniczej — nakazać zniszczenie takich ziemniaków w określonym terminie.

(2) Starosta może nadto — na wniosek stacji ochrony roślin izby rolniczej — wprowadzać zakaz przywożenia do miejscowości zarażonych lub zagrożonych rakiem ziemniaczanym ziemniaków odmian nie uznanych za odporne na raka ziemniaczanego. W razie wprowadzenia takiego zakazu, odporność na raka ziemniaczanego wwożonych odmian ziemniaków powinna być stwierdzona zaświadczeniem izby rolniczej.

§ 15. O każdym przypadku zgłoszenia objawów, wzbudzających podejrzenie pojawienia się raka ziemniaczanego, jak również o dostrzeżonych lub ujawnionych w inny sposób przypadkach wystąpienia tych objawów, zarząd gminy powiadomi niezwłocznie starostę oraz stację ochrony roślin izby rolniczej i prześle stacji ochrony roślin w szczelnym opakowaniu próbkę ziemniaków podejrzanych.

§ 16. (1) Stacja ochrony roślin izby rolniczej niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu objawów wzbudzających podejrzenie raka ziemniaczanego, dokona badania, w celu sprawdzenia tych objawów.

(2) Wyniki badania na gruncie lub w miejscu, gdzie znajdują się podejrzane ziemniaki, stwierdza się w protokole.

(3) Jeżeli istnienie raka ziemniaczanego nie zostanie stwierdzone, stacja ochrony roślin zawiadomi o tym niezwłocznie starostę, który za pośrednictwem zarządu gminy zawiadomienie to poda niezwłocznie do wiadomości osób interesowanych.

(4) Zawiadamiając o stwierdzeniu raka ziemniaczanego, stacja ochrony roślin poda szczegółowe wskazania, na podstawie których i z powołaniem się na które starosta wyda niezwłocznie niezbędne zarządzenia.

(5) Zarządzenia te starosta prześle zarządowi gminy, który doręczy je niezwłocznie osobom interesowanym, dopilnowując ścisłego wykonania tych zarządzeń. Treść wydanych zarządzeń starosta poda niezwłocznie do wiadomości wojewody.

§ 17. Każdy przypadek wystąpienia i wygaśnięcia raka ziemniaczanego starosta podaje na wniosek stacji ochrony roślin izby rolniczej do wiadomości publicznej, oznaczając dokładnie miejscowość, w której rak ziemniaczany wystąpił lub wygasł.

§ 18. (1) Na gruntach użytkowanych przez państwowe zakłady naukowe lub znajdujących się w zarządzie administracji państwowej, raka ziemniaczanego zwalczają — stosownie do przepisów rozporządzenia niniejszego — organa państwowe zarządzające bezpośrednio tymi gruntami.

(2) O każdym przypadku wystąpienia objawów, wzbudzających podejrzenie pojawienia się raka ziemniaczanego, organa te powinny niezwłocznie zawiadomić stację ochrony roślin izby rolniczej oraz starostę, przesyłając jednocześnie stacji ochrony roślin w szczelnym opakowaniu próbkę ziemniaków podejrzanych.

(3) Stacja ochrony roślin zawiadomi określone w ust. (1) organa oraz starostę o wyniku badania ziemniaków, a w razie stwierdzenia raka ziemniaczanego udzieli szczegółowych wskazań o sposobie jego zwalczania. Treść udzielonych organom państwowym wskazań stacja ochrony roślin poda niezwłocznie do wiadomości starosty.

§ 19. W przypadku niewykonania przez osoby do tego obowiązane czynności, których wykonanie nakazane jest rozporządzeniem niniejszym lub nakazane zostanie zarządzeniami na jego podstawie wydanymi, właściwy staro-

sta zarządzi wykonanie tych czynności na koszt obowiązanego.

§ 20. W celu wykonywania nadzoru nad zwalczaniem raka ziemniaczanego przedstawiciele władzy oraz izb rolniczych mają prawo:

1) wstępu na grunty oraz do wszelkich pomieszczeń i miejsc przechowywania, przerobu i sprzedaży ziemniaków;

2) badania ziemniaków, pomieszczeń, gruntów, urządzeń służących do przerobu ziemniaków, środków przewozu i wszelkich innych przedmiotów, które, ze względu na swe przeznaczenie, mogą wchodzić w styczność z ziemniakami;

3) bezpłatnego pobierania próbek ziemniaków w ilości nie przekraczającej 1 kg (z jednego pola lub składu);

4) żądania potrzebnych informacji od osób interesowanych;

5) kontroli prac związanych z oczyszczaniem ziemniaków, gruntów, pomieszczeń, narzędzi i urządzeń oraz kontroli przerobu ziemniaków.

§ 21. (1) Jeżeli orzeczono przepadek ziemniaków, a ziemniaki te nie mają być zniszczone stosownie do przepisu § 14, starosta zarządzi sprzedaż ziemniaków, gdy nie grozi to rozszerzeniem się raka ziemniaczanego, lub, gdyby sprzedaż ziemniaków groziła rozszerzeniem się raka ziemniaczanego — odda je zakładowi dobroczynnemu do użytkowania w sposób wykluczający możliwość rozszerzenia się raka ziemniaczanego.

(2) Inne przedmioty, mogące być rozsądnymi raka ziemniaczanego, których przepadek orzeczono, podlegają zniszczeniu.

§ 22. (1) W razie stwierdzenia raka ziemniaczanego na ziemniakach przewożonych, a pochodzących z gruntu, nie podlegającego dotychczas ograniczeniom określonym w §§ 7 i 9, ziemniaki te — o ile nie mają być zniszczone stosownie do przepisu § 14 — starosta skieruje po wysłuchaniu właściciela lub nadawcy do miejsca, na które wyrazi zgodę stacja ochrony roślin celem przerobu lub zużycia w sposób określony w § 4.

(2) Do gruntów, z których pochodzą ziemniaki określone w ust. (1) należy niezwłocznie zastosować przepisy §§ 7 i 9.

§ 23. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 3 sierpnia 1932 r. o zwalczaniu raka ziemniaczanego (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 644).

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

J. Poniąkowski